

Op bevert in Handel in 1772:

HELPERS WEG.... EERSTE RONDE!

Peter van de Wijngaard

De uit de bokssport bekende term "helpers weg.... eerste ronde" mag in verband gebracht worden met hetgeen Jan, zoon van Cornelis van Dooren uit Gemert overkwam op 2 juli 1772.¹ En het gebeurde nog wel "tot Haandel wanneer het daar een dag van beedevaart was". Zoals het ook in de twintgste eeuw nog gebruikelijk is tijdens zo'n "beavert" in Handel, bleef het ook toen niet beperkt tot de processie en één of meer Heilige Missen. Na het plechtig gedeelte had Jan van Dooren samen met anderen de herberg van Andries van Hout opgezocht. En nadat Jan daar enige tijd vertoefd en mogelijk iets teveel gedronken had, kreeg hij het daar aan de stok met ene Jan Hendrik Gheene, ook wel genoemd Jan Hendrik Eijnse. Volgens de latere getuigeverklaring van Geertruij van de Laer, de vrouw van Mathijs Bloem uit Gemert, hadden de beide Jannen woorden gekregen. Jan Hendrik Gheene had vervolgens het eerst geslagen, waarna de beide personen pas goed "in gepluk en gevegd raakten". Geertruij had daarop de ter plekke aanwezige vorster en gerechtsbode van Gemert, te weten Gerard Blankaarts, aangespoord om de twee vechtersbazen te scheiden. Deze 'scheidsrechter' toonde zich echter niet helemaal onpartijdig in de tweestrijd. Want Blankaarts was, aldus Geertruij, "daerop aanstonds met een geschelde bierkan in de hand op hun aangekomen en had met deselve kan Jan van Dooren een slag op zijn hoofd toegebracht, zodanig dat zijn hoofd sterk bloede en dat de kan in stukken wegsprong..." Einde eerste ronde!

Blijkbaar heeft Jan van Dooren de wijze waarop door de vorster het gevecht werd beëindigd maar moeilijk kunnen verteren. Op de terugweg van Handel naar Gemert, "des namiddags omtrent twee uren", kreeg Jan namelijk opnieuw ruzie en nu met de vorster zelf. Gerard Blankaarts, evenals Jan van Dooren intussen "dronken of ten minsten beschonken", was in gezelschap van Antony van Vegchel uit Aarle-Rixtel en Neelis van den Eijnden uit Beek en Donk. Op een gegeven moment, aldus Antony, had Jan van Dooren "Gerard Blankaarts van agteren met de haren teegen de gront gerukt off getrokken", waarna zij beide "aldaer op de grotn laagten te worstelen". Al gauw bleek de veel oudere Jan van Dooren geen partij te zijn voor de gerechtsbode. Jan werd geslagen "dat hem het bloet de neus uijt sprong". Voortijdig einde tweede ronde!

Wat uiteindelijk de gevolgen zijn geweest van deze 'bokspartij' vermelden de stukken niet. Wel worden bijna anderhalf jaar later, op 1 februari 1774 "ter Raedcamer binnen Beek en Donk" verschillende getuigeverklaringen afgelegd in verband met het gebeurde op die bewuste bedevaartsdag te Handel. In de verklaringen vindt men nogal wat verzachtende omstandigheden opgesomd ten gunste van Jan van Dooren die met zijn 60 jaar "een afgewerkt man is, en sijne kragten door den ouderdom en door het werken merkelyk verlooren heeft" en die toch bekend was als "eenen man staande ter Goeder Naam en Faam".

BRON:

1. Streekarchief Peelland - Rechterlijk Archief Beek en Donk, Invnr.75, f. 163-170.

Handel

Wijnstele

Mirakelous Beelde Van onser
 lieve Vrouwe tot Handel gegaen
 onder de Wijnstele
 Heerlyckheit Genoot

S. Verbruggen